

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 170. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992359203488/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

skaberne at finde Løsningen af Livets Gaader, men i Eventyr og Digte vilde finde Forklaringen af den evige Verdenshistorie, — da vilde «alt det forkerte Væsen» svinde bort for et hemmeligt Ord. «Alt det forkerte Væsen» — det samme, den franske Revolution med sine dumdristige Tanker havde villet afskaffe gennem blodige Omvæltninger og Krige, det skulde nu svinde som i Drømmen, som i Eventyret, for et Ord, saasnart blot Menneskene blev Børn igen. Man indbildte sig, at man vilde være hjulpen, naar man istedenfor hine Ideer, der lugtede af Krudt og Blod, havde faaet Ideer, der lugtede af Ammestuen.

Man vilde fremdeles have noget Folkeligt. Man lagde Spirene til den folkelige Bevægelse, der hos os f. Eks. gaar ud fra Grundtvig, efter at han som saa mange andre havde modtaget et stærkt Indtryk af den ungdommelige Varme, hvormed Romantiken af Steffens forplantedes hertilands og hvormed den henrev Ungdommen paa en Tid, da der endnu fandtes en Ungdom i Danmark. Med Rette følte man Sorg over den dybe Kløft, Fortroppens altfor raske Fremadskriden og de slettest stillede Klases Udespærring fra Kulturen har afstedkommet mellem Dannede og Udannede, og med Rette opfordrede man Videnskabsmanden og Kunstneren til at iklæde sine Tanker og Følelser den simpleste, lettest fattelige Form. Men Bevægelsen kom hurtigt paa Afveje, da man indlød sig paa det afsindige Foretagende at vilde kalde første Linje tilbage for ikke at overanstrenge Efterfølgerne, ja næsten ønskede den hugget ned for at have hele Hæren samlet.

Da man opgav Handlingens Drivfjeder, Troen paa Fremskridtet, opstod i Dramaet Skæbnetragedierne med deres fatalistiske Taabeligheder og fjantede Overtro. I Werners Tragedie *Den 24de Februar* minder Alt Heltinden om en udtalt Forbandelse og en gammel Brøde, naar det blot sker paa Aarsdagen derfor, den 24de Februar. Det gaar saa vidt, at da paa den Dag en Høne bliver slagtet, udraaber hun: «Den skreg mig imøde, Hønen, som skreg den en Forbandelse, den mindede mig om min Fader, da han laa og rallede i Døden» — og dette Stykke roser den ellers saa smagfulde Forfatterinde af Bogen om Tyskland. De dramatiske Satirer antog af ænstrengt Barnlighed Marionetspillenes Tone (endog hos os betegner Heiberg sine første Stykker som Marionetspil); man blev mere og mere naiv; af Frygt for Selskabssalen, der regerede i det 18de Aarhundrede, tyede man til Barnekammeret.